

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินการ คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพ
4. ลักษณะของเครื่องมือ
5. วิธีดำเนินการทดลอง
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นพนักงานของบริษัท มอลเทน (ไทยแลนด์) จำกัด ที่มีคะแนนสัมพันธภาพระหว่างบุคคลต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 28 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้ที่มีความสมัครใจในการร่วมทดลอง ได้จำนวนผู้สมัครใจ 24 คน หลังจากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งเข้ากลุ่ม (random assignment) โดยแบ่งเป็น

กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 12 คน และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมความฉลาดทางอารมณ์ จำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
2. โปรแกรมความฉลาดทางอารมณ์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับดังนี้

- 1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
 - 1.2 ดำเนินการสร้างแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
 - 1.3 นำแบบวัดที่สร้างเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านโครงสร้าง เนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการของงานวิจัย เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง ซึ่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย
 - 1.3.1 นายแพทย์เทอดศักดิ์ เสงขล
 - 1.3.2 นายอภิวัฒน์ จันทร์จรงค์ศักดิ์
 - 1.3.3 นายเสถียรภาพ พันธุ์ไพโรจน์
 - 1.4 นำแบบวัดสัมพันธภาพมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ
 - 1.5 นำแบบวัดสัมพันธภาพที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับพนักงานบริษัท แฟมมิลี่โกรฟจำนวน 50 คน ในวันที่ 23 ธันวาคม 2545 ซึ่งพนักงานกลุ่มนี้ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จากนั้นนำคะแนนสัมพันธภาพที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 – 204) ได้ความเชื่อมั่น เท่ากับ .91
- ลักษณะของแบบวัด เป็นแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) มี 5 ระดับ โดยในการตอบแบบสอบถามนั้น ให้ผู้ตอบพิจารณาข้อความในแต่ละข้อความว่า มีความรู้สึกอย่างไรกับข้อความนั้น ๆ จริงมากน้อยอย่างไรหรือไม่จริงเลย หรือปฏิบัติตามข้อความนั้น ๆ บ่อยครั้งมากน้อยเพียงใด หรือไม่เลย แล้วเลือกคำตอบจากน้ำหนักของความรู้สึก 5 ระดับ คือ 1, 2, 3, 4 และ 5 โดยให้ผู้ตอบเลือกคำตอบเพียงระดับใดระดับหนึ่งเพียงระดับเดียว ซึ่งข้อความเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 4 ด้าน โดยมีข้อความทางบวกและทางลบ ได้แบบสอบถามจำนวน 76 ข้อ การให้คะแนนในแต่ละข้อความมีน้ำหนักตั้งแต่ 1-5 คะแนน

ข้อความทางบวก

- 5 เมื่อข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบมากที่สุดหรือปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยครั้งที่สุด ให้ 5 คะแนน
- 4 เมื่อข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบมากหรือปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยครั้ง ให้ 4 คะแนน
- 3 เมื่อข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบปานกลางหรือปฏิบัติตามข้อความนั้นปานกลาง ให้ 3 คะแนน

2 เมื่อข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบน้อยหรือปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อย ให้ 2 คะแนน

1 เมื่อข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบน้อยที่สุดหรือปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

ข้อความทางลบ

5 เมื่อข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบมากที่สุดหรือปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยครั้งที่สุด ให้ 1 คะแนน

4 เมื่อข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบมากหรือปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

3 เมื่อข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบปานกลางหรือปฏิบัติตามข้อความนั้นปานกลาง ให้ 3 คะแนน

2 เมื่อข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบน้อยหรือปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยครั้ง ให้ 4 คะแนน

1 เมื่อข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบน้อยที่สุดหรือไม่เคยปฏิบัติตามข้อความนั้น ให้ 5 คะแนน

ตัวอย่างแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความรู้สึกของการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าคิดพิจารณาอย่างถี่ถ้วนที่จะพูดหรือแสดงความคิดเห็น					
2	ข้าพเจ้ารับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้ด้วยการสังเกตสีหน้าและแววตาของเขา					
3	ข้าพเจ้าสามารถบอกสาเหตุของความผิดหวังหรือเสียใจได้					
4	ก่อนที่จะพูดแสดงความคิดเห็น ข้าพเจ้าคิดว่าคนอื่นจะรู้สึกอย่างไร					
5	ข้าพเจ้าไม่มีสมาธิทำงานถ้ามีคนมาขึ้นข้อขัดข้อง					
6	ข้าพเจ้ารู้ตลอดเวลาว่าในขณะที่ข้าพเจ้ามีความรู้สึกอย่างไร					
7	ในการพูดคุยกับผู้อื่น ข้าพเจ้าเป็นผู้ฟังที่ดี					
8	ขณะพูดคุยกับเพื่อน ข้าพเจ้าจะสังเกตความรู้สึกของเพื่อน ๆ ด้วย					
9	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน					
10	ในการทำงานกลุ่มข้าพเจ้าจะนึกถึงความต้องการของเพื่อนมากกว่าของตนเอง					

2. โปรแกรมความฉลาดทางอารมณ์ มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ และโปรแกรมความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการฝึกความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

2.2 สร้างโปรแกรมความฉลาดทางอารมณ์ที่สอดคล้องกับทฤษฎีแนวคิด และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบโครงสร้าง ภาษา เนื้อหาและความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยซึ่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

2.2.1 นายแพทย์เทอดศักดิ์ เดชคง

2.2.2 นายอภิวัฒน์ จันทรจรัสภักดี

2.2.3 นายเสถียรภาพ พันธุไพโรจน์

2.3 นำโปรแกรมความฉลาดทางอารมณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ

2.4 นำโปรแกรมการฝึกความฉลาดทางอารมณ์ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับพนักงานบริษัท มอสมท (ไทยแลนด์) จำกัด จำนวน 12 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาความครอบคลุมด้านแนวคิด เนื้อหา วิธีการ รวมทั้งเวลาที่ใช้ในการทดลองแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

2.5 นำโปรแกรมการฝึกความฉลาดทางอารมณ์ที่ทดลองใช้ และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

แบบแผนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยเป็นแบบ 2 ตัวประกอบ เป็นตัวประกอบโดยวัดซ้ำใน 1 ตัวประกอบ (two-factor experiment with repeated measures on one factor) (Winer, 1971, p. 518)

	<i>b1</i>	<i>b2</i>	<i>b3</i>
<i>a1</i>	<i>G1</i>	<i>G1</i>	<i>G1</i>
<i>a2</i>	<i>G2</i>	<i>G2</i>	<i>G2</i>

ความหมายของสัญลักษณ์

G1 แทน กลุ่มทดลอง

G2 แทน กลุ่มควบคุม

a1 แทน วิธีการทดลอง โดยใช้โปรแกรมความฉลาดทางอารมณ์

a2 แทน วิธีการทดลอง โดยใช้วิธีปกติ

b1 แทน ระยะเวลาก่อนการทดลอง

b2 แทน ระยะเวลาหลังการทดลอง

b3 แทน ระยะเวลาติดตามผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงกรรมการผู้จัดการบริษัท มอลเทน (ไทยแลนด์) จำกัด เพื่อขออนุญาตในการวิจัย

1.2 ผู้วิจัยแจ้งให้กรรมการผู้จัดการทราบถึงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการ วิจัย ระยะเวลาในการทำวิจัย และการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อขออนุญาต

2. ขั้นตอนการ

2.1 ระยะก่อนทดลอง

ผู้วิจัยนำแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ให้พนักงานตอบคำถาม แล้วนำแบบสอบถามมาจัดเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ และตรวจหาพนักงานที่มีคะแนนสัมพันธภาพระหว่างบุคคลต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 มาสอบถามความสมัครใจเพื่อเข้าร่วมการทดลองจำนวน 24 คน จากนั้นนำคะแนนและรายชื่อผู้สมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองมาทำการสุ่มเข้ากลุ่ม กลุ่มละ 12 คน เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม พร้อม ทั้งเก็บคะแนนจากการตอบแบบวัดเป็นคะแนนก่อนการทดลอง

2.2 ระยะทดลอง

2.2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับโปรแกรมความฉลาดทางอารมณ์ เริ่มทดลองวันที่ 8 เดือนมกราคม พ.ศ.2546 ถึงวันที่ 5 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้จำนวน 12 ครั้ง ตามขั้นตอนแบ่งเป็นสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมระยะเวลา 4 สัปดาห์

2.2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุม ที่ไม่ได้รับโปรแกรมความฉลาดทางอารมณ์ แต่ได้ดำเนินกิจกรรมตามปกติใช้เวลาตั้งแต่วันที่ 8 เดือนมกราคม พ.ศ. 2546 ถึงวันที่ 5 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

3. ระยะหลังการทดลอง

เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างบุคคลซ้ำอีกครั้ง โดย

3.1 กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมความฉลาดทางอารมณ์ ตอบแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างบุคคลวันที่ 5 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

3.2 กลุ่มควบคุม ตอบแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างบุคคล วันที่ 5 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

4. ระยะติดตามผล

หลังจากการทดลองเสร็จสิ้นเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยให้พนักงานทั้ง 2 กลุ่มตอบแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างบุคคลซ้ำอีกครั้งหนึ่ง โดย

4.1 กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมความฉลาดทางอารมณ์ ตอบแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างบุคคลวันที่ 19 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

4.2 กลุ่มควบคุม ตอบแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างบุคคล วันที่ 19 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีของ ฮาวเวลล์ (Howell, 1997) ในการวิเคราะห์ใช้โปรแกรมที่เขียนด้วยภาษาคอมพิวเตอร์ QBASIC ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม (อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย
2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. สถิติทดสอบสมมติฐาน ใช้ความวิเคราะห์แปรปรวนแบบ 2 ตัวประกอบเป็นตัวประกอบระหว่างกลุ่มหนึ่งตัว และตัวประกอบภายในกลุ่มอีกหนึ่งตัว (repeated-measures analysis of variance : one between-subjects variable and one within-subjects variable) (Howell, 1997, pp. 458-472)
4. ทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีทดสอบรายคู่แบบ นิวแมน-คูลส์ (Newman-Keul procedure)